

Riigikogu juhatusele

20.10.2014

KOLLEKTIIVNE PÖÖRDUMINE

Käesolevaga esitame Riigikogu juhatusele kollektiivse pöördumise vastavalt 11.04.2014 jõustunud märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seadusele.

Pöördumine põhineb puudega inimeste ja omastehoolajate esindusorganisatsioonide ja nende toetajate ning partnerite 12.09.2014 avaldatud petitsioonil „Pöördumine tööealiste puudega inimeste, töövõimetuspensionäride ja omastehoolajate kaitseks töövõimereformi rakendamisel“, millega on ühinenud ja oma allkirja andud üle 3500 isiku.

Riigikogus on jõudnud menetluse töövõimereformi käivitavad seaduseelnõud, mille aluseks olev reformikava on aga endiselt ebaküps. Juhime tähelepanu, et reformi väljatöötamiseks ei ole senini koostatud väljatöötamiskavatsust ega kontseptsiooni. Kogu reformi põhifookus on kahe ja poole aasta jooksul kaldunud kõrvale algsest ülesandepüstitusest, milleks oli tugeva ennetusfaktoriga töövõimetuskindlustussüsteemi loomine. Allakirjutanute mure ei ole kantud mitte üksnes ohtudest ja tagasilöökidest, mis võivad ebaküpse reformi jõustumisel langeda osaks tänastele töövõimetuspensionäridele ja nende perekondadele. Oleme samavõrd mures mõjude pärast, mida läbimõttlemata reformikava rakendamine võib tuua kaasa ühiskonnale laiemalt ja kuidas see mõjutab Eesti riigi ja rahva jätkusuutlikkust.

Kuigi senise menetluse käigus on eelnõudesse viidud sisse hulk parandusi, millega on püütud jätta muljet sihtgruppide soovidele vastutulekutest, ei ole need, valdavalt kosmeetilist laadi parandused, aidanud lahendada reformikavas sisalduvaid põhimõttelisi puudujääke. Sihtgruppide ja avalikkuse kaasamist sisulises mõttes ei ole reformikava koostamisel toimunud. Senised töövõimereformi arutamiseks peetud riigikogu sotsiaalkomisjoni avalikud istungid ei ole seda tühemikku täitnud. Nende formaatide raames ei ole toimunud sisulist arutelu ega läbirääkimisi reformi eesmärkide, eelarve ega tegevuskava osas. Ka riigikontrolli auditite, OECD raportite, Praxise, Saar Poll OÜ jt teostatud analüüside materjale on kasutatud suures osas vildakalt ja nendes esitatud tegelikku konteksti moonitades.

Seetõttu kasutame seadusega sätestatud kollektiivse pöördumise esitamise võimalust ja juhime tähelepanu, et tegemata töö murrangulise tähtsusega sotsiaalpoliitilise reformi kavandamisel tuleb ära teha enne, kui reform käivitatakse. Siinkohal palume riigikogu abi ja sekkumist. Arvestades teema tähtsust ja tehtavate otsuste

Riigikogu Kantsleil

Kuupäev 21. 10. 2014
Viit 1-6 / 14-112 / 1

mõju suurust sotsiaalsüsteemi kõrval ka riigi majandus- ja rahandusolukorrale, peame antud hetkel õigeks riigikokku jõudnud seaduseelnõude menetlemine peatada ja viia läbi töövõimereformi eesmärkide ja teostamise viiside läbiarutamine riiklikult tähtsa küsimusena. Sellesse tuleb kaasata nii poliitilised parteid, erialased sõltumatud partnerid ja tänaseks juba jõuliselt organiseerunud sihtgrupid.

Selgus tuleb leida järgmistes küsimustes:

- 1) Rahva usalduse säilitamiseks riigijuhtimise vastu tuleb esmalt formuleerida, mil määral on seaduslik ja eetiline reformi tegevuste rahastamine töötukassa vahenditest. Kas puudega inimestega seotud sotsiaalkulutuste osaliseks rahastamiseks töötukassast tuleb enne reformi käivitamist avalik-õiguslik töötukassa reorganiseerida riigiasutuseks ja nimetada töötuskindlustusmaks ümber täiendavaks tulu- või sotsiaalmaksuks? (vt Eesti Maksumaksjate Liidu poolt sotsiaalkomisjonile saadetud aramus töövõimetoetuse seaduse eelnõu kohta, 16.10.2014).
- 2) Mil moel plaanitakse ületada Eestis aastakümneid probleemiks olnud avalike ja sotsiaalteenuste killustatus riigi osutatavateks ja omavalitsuste teenusteks, ning sellest tulenevalt üksnes valikuline kättesaadavus? Kaasatus ühiskonnaellu on eeldus, et erivajadustega inimesed saaksid süsteemselt asuda tööturul kaasa lööma. Vastasel korral jääb reform vaid formaalseks sundimiseks, millise efektiivsus on objektiivselt takistatud ja tulemus väga madal.
- 3) Millised on reformi täpsed eesmärgid ja kuivõrd vastavad planeeritavad tegevused nende eesmärkide saavutamisevõimalustele? Vajalik on pädevatel alustel koostada reformi kulu-tulususe analüüs, rakenduskava ja valdkonna arengu jätkusuutlikkuse analüüs, mis on asetatud ka laiemasse sotsiaalpoliitilisse konteksti. Analüüs peab vaatlema reformi eesmärke ning planeeritavaid tulemusi muuhulgas puudega inimeste ja nende perekondade elukvaliteedi näitajate muutuse seisukohalt ning arvestama Eesti kestliku arengu üldeesmärkidega.

Me oleme mures Eesti pärast. Sihtgrupi esindusorganisatsioonide nimel kinnitame, et puudega inimesed ja nende lähedased soovivad ning on igati valmis panustama riigi arendamisse ja jätkusuutlikku majandamisse nii tööturul kui igapäevaelus. Eesti puudega inimesed, oma tervise töökohale jätnud kutsehaiged, noored ja eakad töövõimetuspensionärid, aga ka omastehooldajad ja puudega laste vanemad vajavad selleks lihtsaid asju – hästi toimivaid avalikke teenuseid, rehabilitatsiooni ja taastusravi, ligipääsetavat keskkonda ja inimsõbralikku tööturgu.

Tänane olukord, kus suurele sihtgrupile Eestis ei ole tagatud ka kõige minimaalsem toimetulek ja elukvaliteet ning reform ähvardab seda paljude jaoks veelgi halvendada, ei saa enam kesta. Meil tuleb üheskoos ületada paigalseis.

Pöördumisele on allkirja andnud 3543 inimest (neist 2759 inimest paberil, 724 inimest digitaalselt ja 784 inimest e-postiga tuvastades). Digitaalne allkirjastamine jätkub kuni 31. oktoober 2014.

Pöördumisele on toetust avaldanud Eesti Meditsiinitöötajate Kutseliit, Eesti Arstide Liit, Eesti Raudteelaste Ametiühing, Eesti Pensionäride Ühenduste Liit.

Konstruktiivsele koostööle lootma jäädes,

*Eesti Hooldajate Liit
Eesti Juhtkoerte Kasutajate Ühing
Eesti Kurtide Liit
Eesti Liikumispuudega Inimeste Liit
Eesti Nägemispuuetega Inimeste Keskliit
Eesti Patsientide Esindusühing
Eesti Pimedate Liit
Eesti Puuetega Inimeste Koda
Eesti Sclerosis Multiplexi Ühingute Liit
Eesti Vaegkuuljate Liit
Eesti Vaimupuudega Inimeste Tugiliit
Erakond Eestimaa Rohelised
Juht- ja Abikoerte Kool
MTÜ Händikäpp
MTÜ Pane oma meeled proovile
„Puutepunkt”/Puutepunktid
Tallinna Puuetega Inimeste Koda
Terviseleht*

Lisa 1. Petitsiooni “Pöördumine tööealiste puudega inimeste, töövõimetuspensionäride ja omastehooldajate kaitseks töövõimereformi rakendamisel” täistekst eesti ja vene keeles, 4 lk.

Lisa 2. Väljavõte petitsioon.ee haldajalt elektrooniliste allkirjade kohta, 37 lk.

Lisa 3. Petitsioonile paberikandjal antud allkirjad, 185 lk.

Kontaktisik:
Tiia Sihver
Telefon 5383 7653
e-post: tiasihver@gmail.com